

MALMÖ HÖGSKOLA

Susanna Hedenborg
Susanna.Hedenborg@mah.se

Från hästkarl till hästtjej Ridsporten 100 år

Mer än ridning – bland hästkarlar och hästtjejer...

”Genom det dagliga umgänget med hästar i snart sagt alla väder samt alla åldrar och utbildningsstadier har de (eleverna på Strömsholm) fått lära sig något mera. Självbehärskning, tålamod och hänsyn! Egenskaper av värde inte bara vid umgänget med djur, enkannerligen (enkannerligen betyder ”i synnerhet”) hästar, utan kanske lika mycket vid den mer eller mindre påtvingade samvaro med andra människor, som ingen undgår här i livet, eremiten möjligen undtagen. ...På Strömsholm har det inte bara *utbildats hästkarlar* utan också *fostrats karlar...*”. (*Den svenska hästen i arbete och sport* 1959, 260)

Möjligheter och problem....

Byggår och underhåll

Vem betalar – kommunen, utövarna?

Elevunderlag

Regionala skillnader

Mer än ridning.....

Fritidsgrupper

LOK-stöd

Mötet med andra människor och
mötet med djur

Terapi

Historiskt perspektiv varför då?

Om man vill förstå sin nutid, och kunna planera sin framtid kan det vara bra att förstå sin historia

Genuskonstruktioner

Varför rider tjejer?

Tjejer gillar att gulla med hästar

Tjejer är tuffare än killar

Killar rider inte eftersom det är för
mycket gullande

Killar vill tävla mer

Killar är rädda för hästar

Genuskonstruktioner

Om tjejer gillar att gulla med hästar och dessutom är tuffare än killar....

....varför har tjejer inte alltid ridit?

Genus – en riktig man var en hästkarl

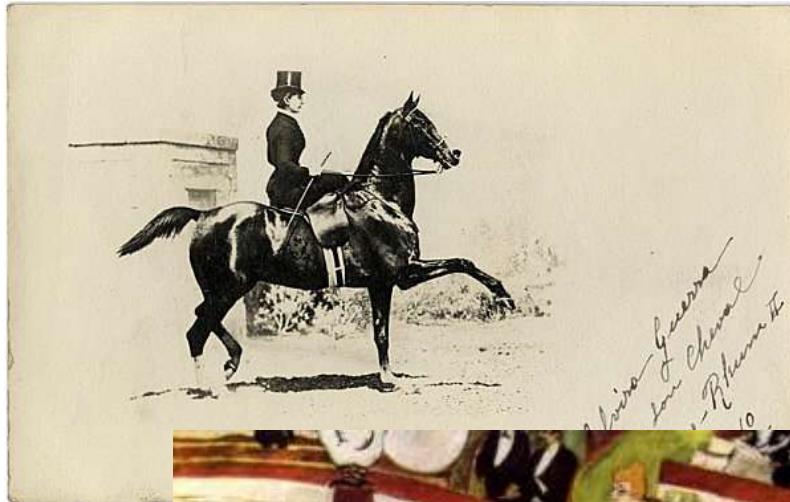
Genus – hästen var mannens ansvarsområde

Vem red hästar - armén

Några kvinnor red...

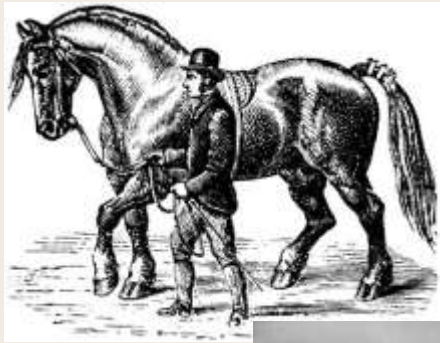

Hästsektorns förändring: Hästupolitik under 1900-talets första hälft

- Stöd till hästsektorn för att stötta försvaret
- Totalisatorspel 1923
- Stöd till hästavel

Den svenska ridskolans historia

Fram till 1900-talets första hälft:

Ridskolor vid universiteten

Fritidsnöje för överklassen

Ridklubbar från slutet av 1800-talet, ofta nära regementen

Stöd till hästsektorn från 1946

Ridsport en folksport

Försvaret stöttas genom
ackordshästar till privatpersoner
och ridskolor

Folkridhus och ridbiljetter

Ridfrämjandet

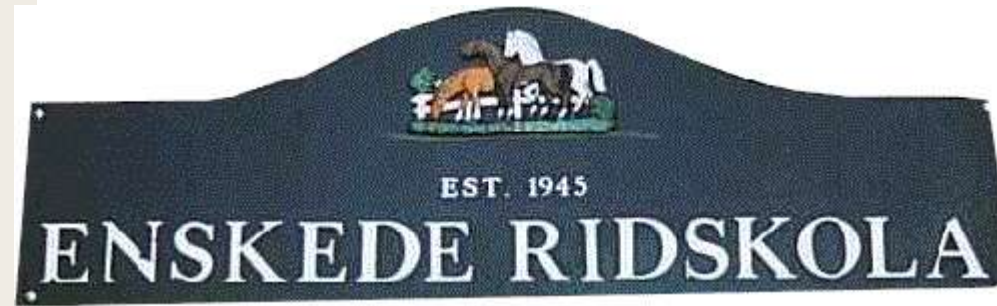
Den svenska ridskolan – är den speciell?

”Vid sina överväganden av möjligheterna för en ökad användning av ridhästar har utredningen icke kunnat undgå att fästa avseende vid det stegrade intresse för ridning, som under de sista åren kunnat iakttagas hos allmänheten....Intresset för ridning finnes emellertid i mycket högre grad än man vanligen vill tro.” (SOU 1946:45, 56–57)

“Dylika sammanslutningar fanns i mycket större antal än man vågat förutsätta om också organisationsformerna var mycket skiftande, på många håll utan stadga och stadgar. I flera orter var det en eller ett par personer, som uppoffrande hade ställt sig i spetsen, tillfälligt lånat stamhästar från beridna truppförband och med dem fått till stånd ungdomsridning. Idén om samordnande riksorganisation omfattades överallt med stor entusiasm.” (*Den svenska hästen* 1959, 79)

Vad har det kostat att rida?

“Han gjorde överklassport tillgänglig för alla”

”Vi red lektioner inomhus, 2:50 kostade en halvimmeslektion i slutet av 50-talet.

Ett ridkort med 10 halvtimmeslektioner kostade 20 kronor ”

”Den exklusivitet som tidigare var förbunden med ridsporten synes sålunda alltmer försvunnit och främst bland ungdomen, särskilt den kvinnliga, har ridsporten ... kommit att omfattas av stort intresse.” (Ds Jo 1964:2, 56)

Viktiga frågor för ridskolan

- Ridinstruktörer
- Anläggningarna

Strömsholm

”...en första aspiranttjänstgöring äger rum vid vissa större ridskolor med erfarna chefer. Därefter följer en kurs vid ridskolan Strömsholm under omkring sex veckor (’första-års-kurs’) och sedemera efter minst ett års ytterligare praktisk tjänstgöring en ’andra-års-kurs’ under tre veckor, också den i Strömsholm. För att få fram särskilt väl kvalificerade ridlärare har sedan 1956 två instruktörer årligen genomgått ridskolans ordinarie åttamånaders instruktörskurs.” (*Den svenska hästen* 1959, 84)

Den svenska ridskolan är speciell?

Vem äger, vem driver, vems ansvar är anläggningen?

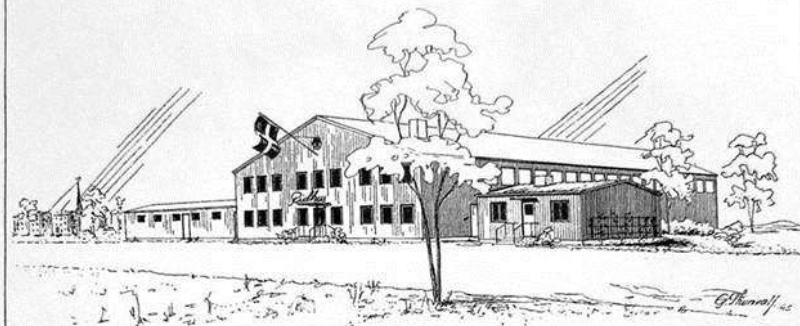
Privat
Kommunalt
Förening

Anläggningarna

”En rationell ridutbildning kan ej utan stora svårigheter bedrivas utan ridhus. Detsamma gäller för inridning – dressyr – av hästar. Särskilt ridutbildningens första skede är beroende av tillgång på ridhus. Varje ridfrämjandets lokalavdelning bör därför ha möjlighet att ansluta sig till ett ridhus, i all synnerhet som det i mycket stor utsträckning är fråga om ungdomsridning.” (*Den svenska hästen* 1959, 87)

Ur "Hästen" Nr 10, 1946

FOLKRIDHUSET

Sveriges första folkridhus har i dagarna invigts i Eksjö. Ordet folkridhus lanserades första gången till sommarens Rikslantbruksmöte i tidskriften Hästen som rubrik på en artikel av Ekonomibyggnader A/B, där ett projekt till moderna ridhus framlades.

Vi utför dessutom ritningskonstruktioner och beskrivningar till ekonomibyggnader, stallar, bostäder, industribyggnader, lagerhus o. s. v.

Vi planerar torkanläggningar för spannmål och gräs.

Vi säljer EB-fönster och andra snickerier, automatiska spannmålsvägar, fodergrindar, kreatursbindslen, vattenkoppar, regulatorer m. m.

Vi hjälper Er med driftskalkyler för jordbruket och råd angående driftsomläggningar.

Vi står till tjänst med fastighetsvärderingar, expropriationsärenden, brandskadevärderingar etc.

EKONOMI-BYGGNADER AB

JÖNKÖPING,
Åsensvägen 7 B, Tel. 6341

STOCKHOLM,
Kungsg. 18, Tel. 10 11 02

LUND,
Stora Söderg. 17, Tel. 141 00

Anläggningarna

”Det enda problem vi egentligen har, är stallbyggnaden. Den är gammal och sliten och borde ha rivits för länge sedan. Vi ungdomar har hört en massa prat om att det ska byggas nytt, att ’vänta bara lite till...’. Vi har väntat så länge jag kan minnas och jag börjar tröttna på det...Jag vill bara veta varför vi tjejer och killar som umgås i stallet trycks ned så? Är det då bättre att vi hänger på samhället hela dagarna utan någon syssla.”
(Ridfrämjandets arkiv, RA)

Ridskolans verksamhet – i historien och idag

”Särskilt för juniormedlemmarna blir det icke blott fråga om ridning utan också om hästtjänst i vid bemärkelse. På många håll har medlemmarna gjort ett storartat arbete att åstadkomma anordningar av olika slag, t. ex. stall- och ridhusinredningar, ridbanor m.m.”
(*Den svenska hästen* 1959, 82)

Från hästkarl till hästtjej Ridsporten 100 år

